

HARIDUSE RAHVAKOMISSARIAADI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Hariduse Rahvakomissariaat (Tõnismägi 11). Tel. 453-49.

Nr. 17.

18. detsembril 1940.

Nr. 17.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 17. detsembri ringkiri nr. 31325 NSV Liidu Ülemnõukogu saadikute valimiste asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi Poliithariduse Osakonna 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 68 NSV Liidu Ülemnõukogu täiendavate valimiste puhul selgitustöö teostamise asjas. Rahvaraamatukogu aktiivi tegevuse korraldamise juhend.

Muudatus juhendeile õppetöö vaheaegade, pühade ja muude tähtpäevade kohta 1940/41. a. I ja II poolel.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 12 Nääripäeva pühitsemise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 68 näärikuuse korraldamise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 14. detsembri ringkiri nr. 12 tasuta ravimise ja arstiabi andmise asjas.

AMETLIK OSA.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 17. detsembri ringkiri nr. 31325 koolivalitsustele, koolide inspektoritele ja kõigile alg-, kesk- ja kutsekoolidele ning kõrgematele õppeasutistele NSV Liidu Ülemnõukogu saadikute valimiste asjas.

Hariduse Rahvakomissariaat teeb kõikidele koolivalitsustele, koolide inspektoritele, õppeasutiste juhatajaile, õppejõududele ja õpilastele ülesandeks igati kaasa aidata 12. jaan. 1941. a. toimuvate NSV Liidu Ülemnõukogu saadikute valimiste edukale läbiviimisele.

Selleks tuleb koolijuhatajail võimaldada kooliruumide kasutamist valimistega seoses olevateks üritusteks, nagu valimisruumideks, agitpunktideks, kõnekoosolekuiks jne. Kooliruumi, eriti valimiste huvides kasutatavaid ruume sisustatagu ja dekooreeritagu kohaste loosungitega, piltidega, rohelisega jne., kasutades sellejuures ka õpilaste abi. Kooliruumides toimuvate koosolekute sisustamisel rakendatagu tegevusse nii õpetajad kui õpilased koorilauljatena, deklameerijatena, kõnelejatena või muul viisil.

Rohkearvulist õpilasperet tuleb kasutada valimisagitatsiooni-materjali levitamiseks kodusesse.

Õppe- ja kasvatustöö nii tundidel, hommikustel kogunemistel, õpilaste koosolekul ja muul sobivail võimalusel seotagu valimiste ja nendega ühenduses olevate küsimuste selgitamisega ja vastava rajooni kandidaatide tutvustamisega. Sellejuures peetagu silmas, et kõnetemad ei piirduks ainult valimistega, vaid käsitleks kõiki

olulisi poliitilisi küsimusi, mis selgitavad sotsialistliku korra hüvesid ja ENSV liitumise tähtsust NSV Liiduga.

Päevakohaselt olgu sisustatud ka kooli seinaleht. Lõpuks leitagu võimalus kooli ja kodu otseseks kontaktiks lastevanemate koosolekute näol, kus tehakse valimisselgitustööd, tutvustatakse konstitutsiooni ja valimismäärustikku.

Kesk- ja kutsekoolides, kus õpib ka valimisealisi õpilasi, korraldatagu neile erikoosolekuid.

Lisaks eelnevale saavad kõrgemad koolid olla kasulikud valimistööde läbiviimisel ka kaadrite andjatena kõnelejaiks ja agitaatoreiks, rakendades selleks sobivamaid isikuid üliõpilaskonnast. Koosolekute kunstipäraseks sisustamiseks aitavad kaasa konservatooriumi, muusikakoolide ja kunstikoolide õpilased.

Õppeasutistes toimuv valimiseelne selgitustöö tehtagu hästi läbimõeldult ja kaalutult ning psühholoogilisi eeldusi silmas pidades toimugu intensiivselt pidevalt tõusvas suunas, omades viimastel päevadel kõrgpunkti.

Valimiseelse selgitustöö tegemisel toimitagu kontaktis kohapealsete teiste valimistööd korraldavate organitega.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Kooliosakonna juhataja eest A. Valsiner.

Teaduse ja Kõrgema Hariduse Osakonna juhataja K. Saaret.

Hariduse Rahvakomissariaadi Poliithariduse Osakonna 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 68 kohalikele rahvahariduse osakondadele, poliithariduse inspektoritele, rahvamajade juhatustele ja rahvaraamatukogude juhatajaile NSVL Ülemnõukogu täiendavate valimiste puhul selgitustöö teostamise asjas.

12. jaan. 1941. a. teostuvad NSVL Ülemnõukogusse uute Nõukogude vabariikide saadikute valimised, milledest esmakordselt võtab osa ka Eesti NS Vabariik.

Sel puhul on tarvilik ka kõigil rahvamajadel, rahvaraamatukogudel ja teistel rahvakultuurilistel asutistel teadlikult ja aktiivselt kaasa aidata, et teostada vajalised selgitustööd ja läbi viia poliitilist kampaaniat valimiste puhul. Selleks, et töötava rahva kandidaadid saavutaksid valimistel täieliku võidu, tuleb rahvamajadel, klubidel, rahvaraamatukogudel jne. oma tegevusorganitega rakendada järgmiste ülesannete teostamisele:

1. Rakendada ja organiseerida kogu poliitharidustöö organisatsiooni, rahvamajade, rahvaraamatukogude jne. tegevus valimiste kampaania läbiviimisele. Seejuures tuleb hoolitseda, et kõik kodanikud oleksid teadlikud valimiste aja ja korra suhtes, tunneksid valimisringkondade ja -jaoskondade jaotust, tuleb tutvustada ülesseatud töötava rahva kandidaate ning teha nende kasuks mõjuvat propagandat ja agitatsiooni, selgitada valimiste puhul arendatava sotsialistliku töövõistluse ja teisi küsimusi, hoolitseda selle eest, et kõik kodanikud tunneksid NSVL ja ENSV Konstitutsiooni ja nendega kindlaksmääratud kodanike õigusi-kohustusi, võrreldes nende paremusi kodanlike riikide põhiseadustega.

2. Aidata aktiivselt kaasa, et organiseerida valvelolekut rahvavaenuliste elementide vastu ja teostada rahvahulkades nende vastu mõjuvat selgitustööd ja agitatsiooni.

3. Teostada kaadrite valikut, keda on võimalik organiseeritult rakendada valimiste läbiviimisele.

Nende ülesannete täitmine on suure tähtsusega ja see peab andma tagatise, et valimistest võtaksid osa kõik ENSV kodanikud ja et valitud saaksid töötava rahva parimad esindajad NSVL Ülemnõukogusse, sel teel kindlustades võimsa sotsialistliku ühiskonna üleshitamist ning õnnelikkust tulevikku kõigile töötavatele kodanikele.

Tegelikus organiseerimis- ja selgitustöös tuleb nimetatud ülesannete täitmisel pidada silmas ja soovitavaks järgmiste võimaluste kasutamist ja tegelike ettevõtete teostamist.

Kõigepealt on tarvis valimiste kampaania läbiviimiseks koostada kindel plaan.

Tähtsamaks aluseks ja ülesandeks on Konstitutsiooni ja NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustiku lähem tutvustamine ja selgitustöö tegemine. Selleks tuleb kasutada nii vastavaid selgituskoosolekuid ja loenguid laiemale kuulajaskonnale, kui ka järjekindlamaid ühisõpinguid kitsamale aktiivile õpiringide näol. Ringide töö läbiviimiseks tuleb rakendada igalpool võimalisemad seltsimehed, kusjuures on tarvis hoolitseda nendes nii sisulise kui ka pedagoogilise külje eest. Konstitutsiooni õpingute kava valimise eeseks selgitustööks ja selleks vajalise kirjanduse loetelu, samuti kirjandus on juba saadetud kätte kõigile rahvaraamatukogudele Hariduse Rahvakomissariaadi poolt kohalike koolivalitsuste kaudu. Õpiringidel tuleb täita ja saata vastavad registreerimislehed: väljaspool ametiühinguid töötavil õpiringidel kohalikele poliitharidustöö inspektoritele, ametiühingute õpiringidel E. Ametiühingute Keskliidu Kultuurosakonda vahetult. Kirjandust Konstitutsiooni õpinguteks saab tellida samuti vahetult ka E. Am. Ühing. Keskliidu Kultuurosakonnast, Tallinnast.

Õpingute korraldamiseks õpiringides tuleb koostada tegevuskavad, kusjuures on ette nähtud töökoosolekute arv ja aeg, samuti teemad, mis neil koosolekuil tulevad läbivõtmisele.

Ühenduses valimistega on tarvilik tutvuneda ka vastavate erikorraldustega, valimiste ringkondadeks ja jaoskondadeks jaotamisega ja ülesseatud kandidaatidega, saatematerjaliks kasutada ka teemakohaseid kirjutisi ajalehtedes, eriti „Kommunistis“. Selleks on tarvilik rahvamajade aktivistidel teha vastavaid väljalõikeid ajalehtedest ja need kirjutised alal hoida. Ringi töökoosolekute aktuaalses osas on tarvilik ülevaade anda viimastest sündmustest ja korraldustest valimiste ettevalmistuse alalt.

Rööbiti ringi tööga on tarvis teha rahvamajades elavat selgitustööd laiemale rahvale. Selleks on soovitav korraldada erilisi selgituskoosolekuid ühenduses valimistega, avalikke loenguid Konstitutsioonist, vestlusi jne. Neiks esinemisteks tuleb rakendada kohtadel teadlikumad ja võimalisemad seltsimehed, kusjuures töö ringides oleks sobivaks võimaluseks vastavate ettekannete ettevalmistamiseks. Ühenduses valimiseelsete selgituskoosolekute ja loengutega tuleb rahvamajadel aidata kaasa agitatsiooni korraldamiseks eriti kohalikus ringkonnas ülesseatud kandidaatide kasuks, kasutades selleks esinemisi, seinalehti jne. Ühtlasi tuleb rahvamajade tegelastel aidata luua kohapeal agitatorite kaadrid ja need rakendada tööle valimisjaoskonna usaldusmehe kaudu.

Rahvamajades, nende aset täitvates keskustes, klubides jne. on tarvis luua konsultatsiooni punktid valijatele, mis oleksid avatud teatavil kindlatel aegadel, näiteks 2 korda nädalas, ja kus antakse seletusi mitmesuguste valimistega ühenduses tekkinud küsimuste kohta. Konsultatsiooni andmiseks kasutada kohalikke valimiskomisjoni liikmeid, usaldusmehi ja rahvamajade aktiive, kes on tuttavad valimiste asjadega.

Ühenduses NSVL-u Ülemnõukogu täiendavate valimistega tuleb kõigis rahvamajades pühendada tähelepanu ka sobivale dekoratiivsele küljele, mis ühtlasi aitaks esile tõsta valimiste mõtet ja sisu. Nii tuleb peale üldiste kaunistuste, lippude, embleemide, riigijuhtide piltide jne. välja panna kohale saadetavad valimisteplakadid, toimetada seinaleht päevakohase sisuga, kus peale muu oleks ka tuttavaid kirjutisi kohalikes ringkonnas ülesseatud kandidaadist, tema pilt jne.

Sobival kohal rahvamajades või mujal avalikes hoonetes tuleks korraldada eri sein näituseks valimist selgitavate väljapanekutega. Muidugi tuleb kõikjal hoolitseda selle võimalikult kunstipärase ja maitseka välisilme ja selgitava ning ülevaatliku sisu eest. Selle näituse domineerivale kohale tuleks asetada sobiv loosung ja number „12“, millest nähtub, et teostub NSVL-u Ülemnõukogu 12-s täiendav valimine. Edasi tuleb välja panna vastavaid loosungeid, mis on püstitatud ühenduses valimistega. Aukohale sellel seinal tuleb asetada sms J. V. Stalini kui NSVL Konstitutsiooni looja portree, samuti teiste NSVL-u ja ENSV juhtide ning valimiste puhul ülesseatud kandidaatide pilte. Edasi tuleb samas välja panna Konstitutsiooni ja valimiste määrustiku tekst, mis saadetakse kohtadele eri lehtedele trükituna, samuti ka võimalikult NSVL-u kaart ja NSV Liidu struktuuriline kujutus. (Kui need ei ole kättesaadavad eriväljaannetena, siis võiks soovitada ajakirja „Nädal Pildis“ kirjastusel ilmunud kaarti (hind 40 snt) ja ajalehes „Kommunist“ 7. aug. s. a. avaldatud NSVL-u struktuuri kujutust). Samuti tuleks sellel näitusel välja panna ka vastav väljavõte sms Stalini kõnest Konstitutsiooni vastuvõtmise puhul (vt. broš. J. V. Stalini kõne 25. nov. 1936. a.), NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse tekst valimiste kohta („Kommunist“ 12. nov. 1940. a.) jne. Ka on soovitatav välja panna päevakohast fotomaterjali, milleks muude võimaluste puudumisel tuleks kasutada vastavaid väljalõikeid ajalehtedest, need asetada maitsekalt paigutatuks erialusele.

Valimiste kampaania puhul peaks kõigis rahvamajades arenema elav kultuuritöö ka ses mõttes, et oleksid korraldatud ja avatud lugemislauad ja nendele oleks tellitud kõik paremad ajalehed ja ajakirjad.

Rahvamajade ülesandeks on eriti kaasa aidata valimiseelsete selgituskoosolekute puhul mitmesuguste sobivate lisaettekannete ettevalmistuse ja ettekandmise teel. Nii tuleb soovitada selgituskoosolekutel vastavate kõnede järele korraldada ettekannete osa, kus esitatakse näidendeid, deklamatsioonid ja koordeklamatsioonid, koori- ja soololaule, orkestripalu jne. Mainitud ettekannete valimisel tuleb pidada silmas vastavaid soovitatud näidendite, deklamatsioonide ja laulude valimikke.

Mis puutub eriti rahvaraamatukogudesse, siis tuleb ka neil Nõukogude massasutistena rakendada eespool tähendatud ülesannete teostamisele ja kaasaitamisele, luues selleks tiheda kontakti kohaliku valimisjaoskonna usaldusmehe ning agitpunktiga ja kohalike ringide ja muude ürituste korraldajatega, nii et kogu selgitustöö kujuneks kõigi kohalike jõudude otstarbekohaselt kavastatud koostöök. Selles töös rahvaraamatukogu varustab kirjandusega ringe, agitaatoreid, propagandiste ja kohalikke üritusi, korraldab või aitab korraldada valimiskirjanduse näitusi kogus endas, agitpunktides, rahvamajades, klubides jne., valmistab plakateid, organiseerib ajutisi raamatulaenutuspunkte ja raamatute kojuviimist jne., seejuures mitte piirdudes ainult valimisi otseselt käsitava kirjandusega, vaid kasutades ka vastavaid ilukirjanduslikke populaarteaduslikke teoseid, mis aitavad selgitada Stalinliku Konstitutsiooni sisu (näit. ema ja naise õiguste osas M. Gorki „Ema“ jne.), töötajate viletsust ja kurnamist kapitalistlikes maades ja õnnelikku elu sotsialismaal, jne. Raamatute soovitamise, nõuande ja selgitustöö kõrval raamatute laenu- tamisel püüdku rahvaraamatukogud laiendada ja süvendada massitööd, nagu ühislugemised neile järgnevate vestlustega loetu üle, ringide töö kogu juures, kirjandusõhtuid jne. ja korraldada lugejaile konsultatsioone, millest edaspidi arendada välja regulaarne nõuandeteenistus kogu kasutajale. Selles töös on aktiivsemate raamatukogukasutajate kaastöö ja kohaliku parteiorganisatsiooni näpunäited paratamatult vajalikud. Eriti tuleks püüda kaasa tõmmata noori komnoorte juhtival kaastegevusel.

Kirjanduse kõrval tuleb rõhku panna eriti ajakirjandusele, organiseerides selleks lugemislaudu, rohke arvu ajalehtede ja ajakirjadega ning juhtida nende kasutamist: Rohkem ajalehti — selgitustöö tegija ustavamaid abilisi!

Peale selle tuleb soovitada kohtadel kasutada mitmesuguseid muid võimalusi valimis-selgitustöö huvitavaks ja sisukaks muutmiseks: teatri-etendused, kino- ja rändkino-etendused jne. Samuti tuleb jälgida raadio-saateid, võimaluse korral korraldades eri saatete puhul ühiskuulamisi. Ka tuleb silmas pidada muid võimalusi ja avaldusi, milleks tuleb jälgida vastavaid eri korraldusi, eeskätt EK(b)P Keskkomitee ja valimiskomiteede poolt ühenduses NSVL Ülemnõukogu 12-da täiendavate valimistega.

Maakondlikel ja linnade poliitharidustöö inspektoritel tuleb hoolitseda selle eest, et kohalikud kaadrid saaksid vajalikke instruksioone siin antud korralduste kohta ühenduses NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste läbiviimisega.

Asugem teadlikule, organiseeritud ja edukale valimiskampaania võimsale läbiviimisele, pidades silmas, et selgitustöö oleks konkreetne, veenev ja selge, selle siht oleks igakülgne Kommunistliku Partei ja Nõukogude korra saavutuste esiletõstmine, et muuta rahvas Nõukogude korra sõpradeks.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Poliithariduse Osakonna juhataja H. Piilmann.

Rahvaraamatukogu aktiivi tegevuse korraldamise juhend.

Kinnitan.

16. detsembril 1940. a.

N. Andresen

Hariduse Rahvakomissar.

Hariduse Rahvakomissariaadi Poliithariduse Osakonna 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 629 kohalikele rahvahariduse osakondadele, poliitharidustöö inspektoritele ja rahvaraamatukogude juhatajale.

I.

Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei ja sms J. V. Stalin tegid juba 1937. a. (ÜK(b)P Keskkomitee 1937. a. jaanuari-veebruari pleenumil) NSVL organisatsioonidele ülesandeks — kõvendada sidet massidega, õppida massidelt, suurendada vastutust masside ees, suurendada töö kontrolli ja järelevalvet alt-poolt selleks, et laialdaselt arendades arvustust ja enesekriitikat kiiremini kaotada puudused tööst, paljastada kahjureid ning likvideerida nende tegevuse järelused, rikastada juhtimist masside kogemustega ja viia tööd hoogsamini edasi.

See ülesanne seisab ka Eesti NS Vabariigi rahvaraamatukogude ees, kes koos rahvamajadega peavad muutuma masside poliitilise kasvatuspeamisteks allikaiks ja pea ainsaiks asutisteks, eriti maal, kusjuures töö neis on ülihuvitav ja samal ajal ka vastutav (V. I. Lenin). Vastavalt sellele ei või Nõukogude rahvaraamatukogu olla bürokraatlikuks asutiseks, raamatute tehniliseks väljajagajaks, vaid ta peab olema elavaks sotsialistliku kultuuri keskuseks, kes oskab läheneda massidele, tunneb massi tarbeid ja oskab juhtida tema huve kindlas sotsialismi ülesehitamise suunas, äratav lugejais isetegevust ja teeb nende hulgas laialdast poliitharidustööd. Seda vastutusrikast ülesannet suudab rahvaraamatukogu täita ainult masside, laiade töötava rahva hulkade endi kaasabil. Nõukogude Liidu kogemused õpetavad, et raskused on ületatavad töötavate masside jõudude mobiliseerimise teel, parteiorganisatsioonide juhtimisel ja Nõukogude asutiste kavakindla tegevusega.

Rahvaraamatukogu uusi ülesandeid normeeriva Rahvaraamatukogunduse korraldamise juhendi (ENSV Teataja 1940, 40, 460; HRK Teataja nr. 13 — 1940) § 18 järgi asutatakse rahvaraamatukogu juurde tema tegevuse viimiseks laiadesse rahvahulkadesse kasutajate aktiiv, kes aitab kaasa raamatukogu kasutamise ja tegevuse elustamisele. Igaüks rahvaraamatukogu kasutaja töötav kodanik võib olla selle aktiivi liikmeks ja omab õiguse nõuda, et tema ettepanekud rahvaraamatukogu tegevuse edukuse tõstmiseks antakse aktiivi üldkoosolekule arutada.

Rahvaraamatukogu aktiivi tegevus tuleb korraldada järgmistel alustel. Üldiselt tuleb silmas pidada, et katsed organiseerida rahvaraamatukogu aktiivi mingi nõukogu või raamatukogu abistamise ringi näol, muuta see enam-vähem kindla koosseisuga organisatsiooniks, ei ole tööpraktikas osutunud elulisteks. Eriti ei ole aktiiv täitnud kõiki lootusi säärasel juhul, kui temale ei ole antud poliitilist tähtsust. Seejärel tuleb rahvaraamatukogu aktiiv organiseerida aktiivide üldise praktika eeskujul parimate aktivistide regulaarsete nõupidamiste näol, millede koosseis võib pidevalt uueneda tublide, partei ja sotsialistliku ülesehituse asjale andunud inimestega, vastavalt nende esilekerkimisele. Üldiselt moodustatakse rahvaraamatukogu aktiiv raamatukogu tööst huvitatud organisatsioonide aktivistidest ja raamatukogu kasutajast, kes seisavad kogule lähedal, aitavad kaasa tema tööle, omavad kogemusi, tunnevad huvi raamatukogu tegevuse vastu ning on suutelised abistama raamatukoguhoidjaid nii poliitilisel kui ka tehnilisel alal.

Sellekohaselt kutsuvad valdade ja väikelinnade raamatukogud kokkuleppel valdade ja linnade Nõukogude kultuurseksioonidega (kuni nende loomiseni — valla- ja linnavalitsustega) ning nende kaasabil, teised rahvaraamatukogud aga kokkuleppel vastavate rahvahariduse osakondadega ning poliitharidustöö inspektoritega, endi aktiividesse: parimaid lugejaid töötajate hulgast, kes võiksid aidata suunata raamatukogu tööd ideeliselt; ÜK(b)P liikmeid; komnoori; töötava rahva saadikute Nõukogude liikmeid; stahhaanovlasi; raamatukogu mitmesuguste ürituste aktiivseid abilisi — raamatute laialikandjaid, laenutuspunktide ja ringide juhte, nõuandjaid lugejatele jne., aga ka raamatukogu tööst rohkem huvitatud alalisi kogu ning lugemistoa kasutajaid ning osavõtjaid raamatukogu massiüritustest. Vastavaile kodanikele saadetakse aktiivi tööst osavõtmiseks kutsed. Aktiivi koosseisu ei tule piirata kindla arvuga. Suurtes raamatukogudes võib üldaktiivi kõrvale moodustada omaette aktiivid ka raamatukogu osakondade (näit. lasteosakonna jne.) juurde.

Lasteraamatukogudes ja rahvaraamatukogude lasteosakondades kutsutakse aktiivi koosseisu laste-lugejate vanemaid, kes tunnevad huvi laste lugemise ja lasteraamatukogude kasvatusliku töö vastu, pedagooge, komnoorte organisaatoreid ja pioneeriüksuste juhte. Peale selle võib lasteraamatukogu asutada ka laste-lugejate aktiivi, kellega tehakse tavalist poliitilis-kasvatuslikku tööd raamatukogu abil. Lastelugejate ühiskondliku kaasabi vormiks raamatukogule on — nende üldkokkutulekud õppeaasta alul ja lõpul.

Täiskasvanute aktiiv töötab alljärgnevate ülesannete kohaselt. Aktiiv kutsutakse kokku 1—2 korda veerandaastas. Aktiivi ülesandeks on: raamatukogu poliitilise liini ja tööpraktika ühiskondlik kontroll. Aktiiv aitab selgitada, kuidas on raamatukogu töö sisus ja korralduses kajastunud ning kuidas viiakse ellu Partei ja Valitsuse direktiivid, selgitab ja arvustab olemasolevaid puudusi, teeb avalikuks põhjused, mis häirivad raamatukogu normaalset tööd ja näitab teid, kuidas muuta tööd paremaks.

Aktiiv kuulab ära raamatukogu aruanded ja tööplaanid, aga ka ettekanded tema töö üksikharude kohta, nagu: töökorraldus ühiskondlik-poliitilise raamatuga, massitöö (ühislugemine, raamatunäitused, kirjandusõhtud jne.), kaasabi enesehari- misele, töö vähemarenenutega, raamatukogu komplekteerimine jne.

Kõrvuti sellega aitab aktiiv kaasa rahvaraamatukogu üldise taseme tõstmisele ka oma kaastööga raamatukogu mitmesugustele tegevusaladele ja ettevõtetele. Aktiiv võtab osa raamatukogu kohustuste väljatöötamisest ja kontrollimisest sotsialistliku võistluse alal, kuna üksikud aktivistid korraldavad võistlusi omavahel. Aktiiv propageerib raamatukogu kohalikus ajakirjanduses, kogub uusi raamatukogu kasutajaid ja aitab kaasa nende teenimisele, aga ka raamatukogu töö tehnilise korralduse ning raamatuvara kaitse tõstmisele, aitab korraldada ulatuslikke lugejatekonverentse, lugejate ja kirjanike kokkusaamisi ja muid sääraseid massiüritusi ning rakendab raamatukogu kasutajate massi seinalehe abil eneskriitika arendamisele.

Aktiiv aitab saavutada juhtivailt ja muudelt organisatsioonidelt kaasabi ning kaastöö suurendamist raamatukogu igapäevasele tööle (näit. õigeaegset finantseerimist, kirjandusega varustamist jne.).

Et aktiivi tegevus ei kujuneks ühe väikese grupi tööks, selle vältimise sihiga ei organiseerita aktiivile mingeid presiidiumeid ega juhatusi.

Praktiliseks tööks üksikute küsimuste alal ja aktiivi mõningate otsuste elluviimiseks võib organiseerida komisjone, näiteks: poliitiliste kampaaniate läbiviimistöödeks, teiste raamatukogudega sotsialistliku võistluse lepingute sõlmimiseks ja nende täitmise kontrollimiseks, võitlemiseks raamatute rikkumise vastu jne.

Rahvaraamatukogud on kohustatud tähelepanelikult jälgima endi aktiivide arvamusi, lühima aja jooksul likvideerima kõik töös avaldunud puudused ja viima ellu aktiivide poolt tehtavad ettepanekud töö ratsionaliseerimiseks.

Aktiivi koosolekute protokollide ära kirjad saadetakse vastavate maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele ja, kui on vajalik Hariduse Rahvakomissariaadi vahelesegamine, siis ka HRK Poliithariduse Osakonnale.

Kohalikud rahvahariduse osakonnad ja poliitharidustöö inspektorid on kohustatud tähelepanelikult jälgima rahvaraamatukogude aktiivide tegevust, aitama kaasa kõrvaldada puudusi raamatukogude töös ning viivitamata võtma tarvitusele energilisi abinõusid korratuste ja töökatkestamiste kõrvaldamiseks.

Raamatukogu aktiivi töö peab ulatuslikult kajastuma nii kohalikus kui ka keskkoha ajakirjanduses ja poliitharidustöö ning raamatukogunduse ajakirjades.

II.

Kõigis rahvaraamatukogudes tulevad aktiivid organiseerida viivitamata, need kutsuda kokku k. a. detsembrikuu teise poole jooksul ja võtta nende esikoosoleku päevakorda raamatukogu rakendamine 12. jaanuaril 1941. a. toimuvate NSVL Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamise suurele ja tähtsale tööle, luues selleks kontakti kohaliku valimisjaoskonna usaldusmehe ja agitpunktidega. Kujunegu see austustvääriv töö igale raamatukogu-aktiivile esimeseks hää tahte ja Nõukogude kodaniku kohuste täitmise tubliduse jõuprooviks. Rahvaraamatukogudele aga kujunegu see töö teretulnud võimaluseks kontakti loomiseks Eesti NS Vabariigi töötavate massidega.

1937. a. uue Stalinliku Konstitutsiooni alusel toimunud NSVL Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamises langes selgitustööst tähtis osa rahvaraamatukogudele, kes neile usaldatud ülesande viisid läbi erakordse innu ja ennastsalgava püüdlikkusega. Valimiste järele märkisid Nõukogude Liidu rahvaraamatukogud suurt tõusu rahvaraamatukogude kasutamises masside poolt ja rahva huvi silmapaistvat kasvu ühiskondlik-poliitilise raamatu vastu. Samasugust indu ja püüdlikkust avaldavad Eesti NS Vabariigi rahvaraamatukogud ka meie esimestel valimistel Stalinliku Konstitutsiooni alusel — õnneks meie suurele kodumaale ja kasuks meie töötavale rahvale ning tema poliitilis-kultuurilistele haridusasutistele — rahvaraamatukogudele!

Valimiste järele tuleb aga raamatukogude aktiivid rakendada hoogsalt igapäevasele tööle, et valimistel loodud side massidega muutuks püsivaks ja masside huvi rahvaraamatukogude vastu alatiseks, pidades silmas leninlikku juhtlauset: Raamat — massidesse, rahvaraamatukogu — tee selle loo-
sungi teostamiseks!

Hariduse Rahvakomissari asetäitja H. Piilmann.

Raamatukogunduse inspektor A. Leinjärv.

Muudatus juhendeile õppetöö vaheaegade, pühade ja muude tähtpäevade kohta 1940/41. a. I ja II poolel.

ENSV Teataja 1940, 63, 836.

1. Õppetöö vaheaegade, pühade ja muude tähtpäevade juhend 1940/41. kooliaasta I poole kohta (ENSV Teataja 1940, 27, 314) § 1-es tähendatud talvise õppetöö vaheaja suhtes muudetakse ja pannakse kehtima järgmiselt:

30. detsembrist — 12. jaanuarini (incl.) talvine õppetöö vaheaeg kõigis koolides.

2. Juhend õppetöö vaheaegade, pühade ja muude tähtpäevade kohta 1940/41. kooliaasta II poolel (ENSV Teataja 1940, 35, 400) § 1-es tähendatud 22. jaanuari Leinapäeva pühitsemise suhtes muudetakse ja pannakse kehtima järgmiselt:

22. jaanuar — Leinapäev (V. I. Lenini surma mälestuspäev). Õppetöö seisab kõigis koolides. V. I. Lenini mälestamine ja tema isiku tähtsuse selgitamine ühe õppetunni ajal kas klasside kaupa või ühise aktuse — koosviibimise näol toimub 21. jaanuaril.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Kooliosakonna juhataja V. Alttoa.

Tallinn, 7. detsembril 1940.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 12 kõigile alg-, kesk- ja kutsekoolidele ning lasteadeadele Nääripäeva pühitsemise asjas.

Ühenduses kiriku lahutamisega koolist kaob koolidest endiste usuliste jõulupühade pühitsemine. Koolide talvise õppetöö vaheaja kohta on korraldus antud. Vaheaega satub ka Nääripäev (1. jaanuar), mille pidulikuks veetmiseks koolidel tuleks teha ettevalmistusi.

Nääripäeva pühitsemine on Nõukogude Liidus igal pool pidulikult tähistatud, ja selle päeva pühitsemine tuleb liita vanadest rahvausunditest väljakasvanud talv-püha ja hiljem jõuludele ülekantud traditsioonidele.

Senistest jõulu pühitsemistest on võimalik Nääripäeva pühitsemisele üle võtta need elemendid, mis ei ole seotud usuliste mõistetega. Esimeseks pidustuste elemendiks on Näärikuusk.

Koolid korraldagu olukordade järgi 31. või 30. detsembril näärikuuse õhtuid. Nende õhtute kava olgu ilma usuliste elementideta, kuid muidu säilitagu nad senise laste ja nende vanemate idüllilise kokkutuleku vormi. Õpilaste ja õpetajate esinemistes tuleb tänavu eriti tähelepanu pöörata eelseisvaile Üleliidulise Ülemnõukogu valimistele ja ka oma ringkonna kandidaatide tutvustamisele. Soovitav on kohalike jõududega korraldada ka kingituste jaotamist lastele.

Et õppetöö lõpeb tegelikult 28. detsembril, siis neis koolides, kus õpilased sõidavad laiali ja nende kogumine Nääriõhtuks teeb raskusi, selle õhtu korraldamine võib ära jääda. Mujal, kus lapsed elavad kooli läheduses, ei tarvitata kooliaega Nääriõhtu ettevalmistamiseks.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 16. detsembri ringkiri nr. 68 poliithariduse inspektoritele ja rahvamajade juhatustele näärikuuse korraldamise asjas.

Uue-aasta pidulikuks vastuvõtmiseks tuleb korraldada 31. detsembril 1940. a. kõigis rahvamajades näärikuusk. Näärikuuse kaunistamiseks kasutada võimaluse piires küünlaid, elektrivalgustust ja muid kaunistusi ühes valimisloosungitega, kusjuures silmas pidada Siseasjade Rahvakomissariaadi k. a. 3. dets. korraldust Tuleohutuse abinõude kohta uue-aasta kuuskede korraldamisel, mis on avaldatud ENSV Teataja 1940, nr. 62 kui ka Hariduse Rahvakomissariaadi Teatajas nr. 16. Näärikuuse-õhtu kava koostamisel arvestada koolidele selles asjas antud juhenditega ja usuvastase propaganda seisukohti, viies seejuures Näärikuuse-õhtu tihedasse ühendusse valimiskampaaniaga.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Rahvamajade inspektor A. P i h t.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1940. a. 14. detsembri ringkiri nr. 12 Hariduse Rahvakomissariaadile alluvatele riigiasutistele ning maa- ja linnakoolivalitsustele tasuta ravimise ja arstiabi andmise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaat teatab Teile, et töölistele, teenijatele ja õppejõududele tasuta ravimise ja arstiabi andmise alal tuleb toimida järgmiste eeskirjade kohaselt:

- 1) Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööliste, teenijate ja töötava talurahva tasuta ravimise ja arstiabi kehtimapaneku kohta (ENSV Teataja 1940, 53, 621);
- 2) Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tasuta arstiabiandmise juhendi kinnitamise ja töövõimetuslehtede väljaandmise juhendi teadmiseks ja täitmiseks avaldamise kohta (ENSV Teataja 1940, 59, 720);
- 3) Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari juhend tasuta arstiabi andmise kohta (ENSV Teataja 1940, 59, 720);
- 4) Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ja NSVL Tervishoiu Rahvakomissari juhend 31. juulist 1937. aastast kindlustatuile haiguslehtede väljaandmise korra kohta (ENSV Teataja 1940, 59, 720);
- 5) Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus mõningate erandite kohta tasuta arstiabi andmise määruse rakendamisel (ENSV Teataja 1940, 63, 783).

Peale tähendatud eeskirjade on vaja kohaldada ka neid sotsiaalkindlustuse norme, mis on avaldatud ajakirjas „Töö ja Tervis“ nr. 11 — 1940. Eesti Ametiühingute Keskliidult saadud teate järgi ilmuvad need normid ühes vastavate täienduste ja seletustega eriraamatuna.

Samuti on vaja võtta kohaldamisele kõiki neid eeskirju, mis pannakse sellel alal edaspidi täiendavalt kehtima.

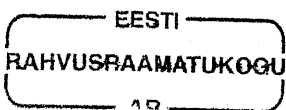
Tervishoiuasutiste võrk on kindlaks määratud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrusega Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi tervishoiuasutiste võrgu kinnitamise kohta (ENSV Teataja 1940, 55, 657), kuna täiendavad teated raviasutiste kohta avaldatakse samuti ENSV Teatajas. Peale selle annavad ligemaid teateid raviasutiste kohta maa- ja linnatervishoiuosakonnad.

Sellest Teile teatades palub Hariduse Rahvakomissariaat Teid asuda tasuta ravimise ja arstiabi andmise teostamisele tähendatud eeskirjade kohaselt ja hoolitseda ning kaasa aidata kõigiti selleks, et ravimine ja arstiabi saamine oleks kindlustatud tähendatud ja edaspidi täiendavalt antavate eeskirjade järgi. Ühtlasi teatab Teile Hariduse Rahvakomissariaat üldiste juhenditena järgmist:

- 1) tõendid tasuta arstiabi saamiseks tuleb välja anda kohe teenistuses olevatele töötajatele, kuna teenistusse võetavatele töötajatele tuleb need anda kohe teenistusse võtmise järel;
- 2) õppejõududele, samuti teistele töötajatele Hariduse Rahvakomissariaadile vahenditult alluvates õppeasutistes, annavad tõendeid nende õppeasutiste juhatajad (direktorid). Teiste õppeasutiste õppejõududele korraldavad tõendite väljaandmist maa- ja linnakoolivalitsused kas otseselt või tarbe korral vastavate õppeasutiste kaudu;
- 3) tõendite trükitud lehti võib saada tarbe korral Riigi Trükikojalt (Tallinn, Niine tän. 11);
- 4) tõendid tuleb välja anda ka õppejõududele-tunniandjatele, vaatamata tundide arvule, sest kooskõlas Tervishoiu Rahvakomissariaadi Raviasutiste Valitsuse s. a. 11. detsembri kirjas nr. R-471 avaldatud seletusega on ka tunniandjatel tasuta arstiabi saamise õigus;
- 5) kui õppejõud on teenistuses mitmes õppeasutises, siis antakse temale tõend välja selle õppeasutise järgi, mis on tema peateenistuskohaks.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Üldosakonna juhataja A. K u r v i t s.

Raamatupalat

40-262